

TÁJÉKOZTATÓ
AZ ÁLLÁSKERESÉST TÁMOGATÓ ELLÁTÓ
ÉS A FOGLALKOZTATÁST ELŐSEGÍTŐ
RENDSZEREKRŐL

– 2005. szeptember –

- Szerző: **Tóth Mihály**
Magyar Vegyipari, Energiaipari és
Rokon Szakmákban Dolgozók
Szakszervezeti Szövetsége
országos titkára
- Lektor: **Dr. Varga Ildikó**
Foglalkoztatáspolitikai és
Munkaügyi Minisztérium
főosztályvezetője
- Felelős kiadó: **Paszternák György**
Magyar Vegyipari, Energiaipari és
Rokon Szakmákban Dolgozók
Szakszervezeti Szövetsége
elnöke

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
BEVEZETŐ	4
1. Ki tekinthető álláskeresőnek?	5
2. Melyek az álláskeresők részére nyújtható ellátások?	6
3. Ki részesülhet álláskeresési járadékban?	6
4. Hogyan lehet igénybe venni az álláskeresési járadékot?	7
5. Hogyan állapítják meg az álláskeresési járadék összegét?	8
6. Mikor kezdődik az álláskeresési járadék folyósítása?	9
7. Mennyi ideig részesülhet az álláskereső járadékban?	9
8. Mikor szüneteltetik az álláskeresési járadék folyósítását?	10
9. Mikor szünetetik meg az álláskeresési járadék folyósítását?	11
10. Mi az álláskeresési segély?	11
11. Ki részesülhet álláskeresési segélyben?	11
12. Mennyi ideig részesülhet az álláskereső álláskeresési segélyben?	12
13. Mikor kell megszüntetni az álláskeresési segély folyósítását?	13
14. Mikor kell szüneteltetni az álláskeresési segély folyósítását?	13
15. Kinek jár költségtérítés?	14
16. Milyen munkaerőpiaci szolgáltatási formák vannak?	14
17. Milyen foglalkoztatást elősegítő támogatások vannak?	14
18. Kit tekintünk pályakezdő álláskeresőnek?	24
19. Ki jogosult a START-kártya kiváltására?	24
20. Milyen támogatás adható a pályakezdő fiatal foglalkoztató munkaadónak?	25
21. Mikortól lép hatályba a törvénymódosítás?	25
22. Mi az alkalmi munkavállalás?	26
23. Mi az alkalmi munkavállalói könyv (AM könyv)?	26
24. Támogatható-e az alkalmi munkavállalói könyvvel rendelkező személy képzése?	27
25. Melyek a „fekete munka” következményei?	27
26. Mit jelent a Prémiumévek program a versenyszférában?	27
27. Ki jogosult rendszeres szociális segélyre?	29
28. Ki minősül aktív korú nem foglalkoztatottnak?	30

29.	Meddig nyújtható be a rendszeres szociális segély megállapítása iránti kérelem?	30
30.	Mely időponttól kerül megállapításra a rendszeres szociális segély?	31
31.	Mikor megfelelő a felajánlott munka?	31
32.	Mikor nem állapítható meg, illetve mely esetben kell megszüntetni a rendszeres szociális segély folyósítását?	32
33.	Mikor szüneteltetik a rendszeres szociális segély folyósítását?	33
34.	Az aktív korú nem foglalkoztatott személynek együtt kell-e működni az önkormányzattal az ellátás folyósítása alatt?	33
35.	Ki minősül együttműködést nem vállalónak?	33
36.	Mit jelent az együttműködés?	33
37.	A települési önkormányzat rendeletében milyen együttműködési kötelezettséget írhat elő?	34
	JOGSZABÁLYOK	35

MELLÉKLET: munkaügyi központok és kirendeltségek

BEVEZETŐ

A Magyar Vegyipari, Energiaipari és Rokon Szakmákban Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége (a továbbiakban: VDSZ) a foglalkoztatási törvény elfogadása óta (1991) a lényeges törvénymódosításokat követően minden esetben ezen tájékoztató füzet átdolgozásával időszerűvé tételével segítette a munkahelyüket elvesztőket az eligazodásban, a helyzetük alakításában. Most sincs ez másként.

A foglalkoztatási törvény, az alkalmi munkavállalói könyvvvel történő foglalkoztatásról szóló törvény, a prémiumévek programról szóló törvény és a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti álláskereső, valamint a gyermekgondozást követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról szóló törvény módosítását az Országgyűlés 2005. június 27-én fogadta el.

A törvénymódosítások célja, hogy meginduljanak azok a változások, amelyek érdekeltséget, lehetőséget és esélyt teremtenek a munkavégzésre, a passzív segélyezés helyett az aktív álláskereséshez nyújtanak támogatást, érvényt szereznek a munkaügyi szabályoknak és büntetik azok megsértőit.

2005. november 1-jétől átalakul a munkanélküli ellátás rendszere. Munkanélküli (segély) járadék helyett álláskeresői támogatást és hatékony szolgáltatást biztosít a munkájukat elvesztőknek, hogy a lehető legrövidebb idő alatt találhassák meg új munkahelyüket.

A VDSZ szerint a munkanélküliség elfogadhatatlan élethelyzet, amelyet átmenetinek kell tekinteni. Éppen ezért minden lehetőséget és eszközt ki kell használni, hogy ez az átmeneti állapot minél rövidebb ideig tartson.

Az álláskereső (munkanélküli) számának fokozatos csökkentése elengedhetetlen, egyben EU-s elvárás is. A szükségszerűen bekövetkező munkahely-megszűnéseket a jövőbeni fejlesztések eredményeként megvalósuló új munkahelyek teremtése, a közmunkahelyek elterjedése, a strukturális átalakulással összhangban lévő át- és szakképzés megteremtése ellensúlyozhatja.

1. Ki tekinthető álláskeresőnek?

Jogi értelemben álláskeresőnek minősül az a személy, aki

- a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és
- oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és
- öregségi nyugdíjra nem jogosult, és
- az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő jogviszony kivételével munkaviszonyban nem áll és egyéb kereső tevékenységet sem folytat és
- az előzőekben meghatározott körülményeiben bekövetkezett változást annak bekövetkezésétől számított 8 napon belül bejelenti a munkaügyi központ kirendeltségének,
- maga is aktívan keres munkahelyet és
- elhelyezkedése érdekében a munkaügyi központ kirendeltségével álláskeresési megállapodást köt, és
- a megfelelő munkahelyre szóló állásajánlatot elfogadja és
- akit a munkaügyi központ kirendeltsége álláskeresőként nyilvántart.

Kereső tevékenység: minden olyan munkavégzés, amelyért díjazás jár, továbbá kereső tevékenységet folytatónak kell tekinteni azt a személyt is, aki vállalkozói igazolvánnyal rendelkezik, valamint, aki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés, vagy mellékszolgáltatás keretében történő munkavégzés útján vesz részt, illetve aki a társaság vezető tisztségviselője vagy a társasági szerződésben közreműködési munkavégzési kötelezettsége/joga van feltüntetve.

Az olyan munkavégzés, amelyért jogszabály alapján tiszteletdíj jár, akkor minősül kereső tevékenységnek, ha a havi tiszteletdíj mértéke a kötelező legkisebb munkabér 30 százalékát meghaladja.

A mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal folytatott tevékenység akkor minősül kereső tevékenységnek, ha az abból származó bevételt a személyi jövedelemadóról szóló szabályok szerint a jövedelem kiszámításánál figyelembe kell venni.

A külön törvény alapján végzett közérdekű önkéntes tevékenység nem minősül keresőtevékenységnek.

2. Melyek az álláskeresők részére nyújtható ellátások?

A foglalkoztatási törvény biztosítja az álláskeresők ellátását. Ezek a következők:

- az álláskeresői járadék,
- az álláskeresői segély,
- költségtérítés,
- a 2005. november 1-jét megelőző álláskeresőt ösztönző juttatás beolvad az álláskeresői segélybe.

3. Ki részesülhet álláskeresői járadékban?

Álláskeresői járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- álláskeresővé válását megelőző négy éven belül legalább 365 nap munkaviszonnyal rendelkezik,
- rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül,
- munkát akar vállalni, de az önálló álláskeresőre nem vezetett eredményre és számára az illetékes munkaügyi központ sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresői járadék megszerzéséhez szükséges 365 nap meghatározott munkaviszony időtartamába nem számítható be a fizetés nélküli szabadság harminc napot meghaladó időtartama, kivéve, ha annak igénybevételére három évesnél – ha a munkavállaló gyermek gondozása céljából GYES-ben részesül 14 évesnél - fiatalabb gyermek gondozása, vagy 12 évesnél fiatalabb beteg gyermek ápolása, valamint közeli hozzátartozó otthoni ápolása, továbbá saját részére magánereőből lakás építése miatt került sor.

A munkahely akkor megfelelő, ha

- az álláskereső képzettségi szintjének, vagy a munkaügyi központ által felajánlott és a képzettségi szintnek megfelelő képzési lehetőség figyelembevételével megszerezhető képzettségének, illetőleg az általa utoljára legalább hat hónapig betöltött munkakör képzettségi szintjének megfelel,
- egészségi állapota szerint az álláskereső a munka elvégzésére alkalmas,

- a várható kereset az álláskeresési járadék összegét, illetőleg – amennyiben az álláskeresési járadék összege a kötelező legkisebb munkabérnél alacsonyabb – a kötelező legkisebb munkabér összegét eléri,
- a munkahely és a lakóhely közötti naponta – tömegközlekedési eszközzel – történő oda és visszautazás ideje a három órát, illetve tíz éven aluli gyermeket nevelő nő és tíz éven aluli gyermeket egyedül nevelő férfi álláskereső esetében a két órát nem haladja meg,
- a álláskereső foglalkoztatása munkaviszonyban történik.

A megváltozott munkaképességű álláskereső esetében a munkahely akkor megfelelő, ha az megfelel a fenti feltételeknek azzal, hogy a munkahely és a lakóhely közötti naponta – a megváltozott munkaképességű álláskereső által igénybe vehető közlekedési eszközzel – történő oda- és visszautazás ideje a két órát nem haladja meg.

Az álláskeresővé válást megelőző 4 éven belül legalább 365 nap munkaviszony időtartamába nem számítható be a fizetés nélküli szabadság 30 napos meghaladó időtartama, kivéve, ha annak igénybevételére

- háromévesnél – ha a munkavállaló a gyermek gondozása céljából GYES-ben részesül tizennégy évesnél –fiatalabb gyermek gondozása, vagy tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermek otthoni ápolása, valamint
 - közeli hozzátartozó ápolása,
 - saját részére magánerőből lakás építése
- miatt kerül sor.

Az álláskereső részére a megfelelő munkahely feltételeit kielégítő, rövid időtartamú munkalehetőség (ideértve a közhasznú foglalkoztatást) is felajánlható.

4. Hogyan lehet igénybe venni az álláskeresési járadékot?

A munkáját elvesztő személynek haladéktalanul jelentkeznie kell a lakóhelye szerint illetékes munkaügyi kirendeltségen. Munkaügyi kirendeltség Budapesten 10 helyen, a megyékben a nagyobb városokban működik. (A munkaügyi kirendeltségek cím- és telefonjegyzéke a mellékletben található.)

A jelentkezéskor a következő iratokat kell bemutatni:

- a legutolsó munkaviszony megszűnését dokumentáló iratot,
- az utolsó munkáltató által kiállított igazolásokat,
- az álláskeresősi ellátás megállapításához kiállított igazolólapot,
- a személyi igazolványt (ellenőrizze, hogy érvényességi ideje nem járt-e le!).

5. Hogyan állapítják meg az álláskeresősi járadék összegét?

Az álláskeresősi járadék összege az álláskereső korábbi, az álláskeresővé válását megelőző négy naptári negyedévben elért átlagkeresetétől függ. Számítása a négy naptári negyedévben elért keresetek átlagolásával történik.

Az álláskeresősi járadék összege a folyósítás során a következők szerint alakul:

A folyósítás **első szakaszában** – amely a folyósítási időtartam feléig, de legfeljebb 91 napig terjed, az álláskeresősi járadék összege a korábbi átlagkereset 60%-a. Ebben a szakaszban az álláskeresősi járadék összegének alsó határa megegyezik a kötelező legkisebb minimálbér – a jogosultság kezdő napján hatályos – összegének 60%-ával, felső határa pedig az így megállapított összeg kétszeresével.

A **második szakasz** időtartama a hátralévő jogosultsági napok száma, legfeljebb 179 nap, az álláskeresősi járadék mértéke egységesen a kötelező legkisebb minimálbér 60%-a.

Év	Minimálbér Ft	Első szakasz		Második szakasz Ft
		alsó határ Ft	felső határ Ft	
2006-ban	62.500,-	37.500,-	75.000,-	37.500,-
2007-ben	65.500,-	39.300,-	78.600,-	39.300,-
2008-ban	69.000,-	41.400,-	82.800,-	41.400,-

A folyósítás megszüntetése esetén a fel nem használt, korábbi munkaviszonyban töltött napokat az újabb járadék megállapításakor be kell számítani.

Ha a korábbi átlagkereset az álláskeresési járadék alsó határánál alacsonyabb, akkor az álláskeresési járadék összege mindkét szakaszban megegyezik az átlagkeresettel.

Az álláskeresési járadék időtartama társadalombiztosítási ellátásra jogosít, ezért ennek összege után a folyósító egészség- és nyugdíjbiztosítási járulékot, a járadékban részesülő nyugdíjbiztosítási járadékot fizet.

6. Mikor kezdődik az álláskeresési járadék folyósítása?

Ha az álláskereső a jogszabályban előírt feltételeknek megfelel, és a munkaügyi kirendeltség nem tud részére megfelelő munkahelyet felajánlani, az álláskeresési járadék folyósításának kezdő napja a munkaügyi kirendeltségen történő jelentkezésének napja (éppen ezért ajánlatos a munkaviszony megszűnését követően azonnal felkeresni a kirendeltséget).

Ha a munkaviszonyt az álláskeresővé válását megelőző 90 napon belül a munkavállaló rendes felmondással, továbbá a munkáltató rendkívüli felmondással szüntette meg. Az álláskereső részére álláskeresési járadék az előzőekben meghatározott módon megszüntetett munkaviszony megszűnését követő 90 nap elteltével folyósítható, tekintet nélkül arra, hogy az álláskeresési járadék folyósításához szükséges feltételekkel rendelkezik.

Fontos tudni, hogy az álláskeresési járadék késleltetett folyósításának ismertett szabálya nem érinti a járadékra való jogosultság időtartamát. Más szóval: a munkaügyi központnál történő jelentkezés és a járadék tényleges kifizetésének kezdő időpontja (a 90 napos halasztás) a járadékra való jogosultság időtartamában nem számít be, azt nem rövidíti meg, csak kitolja 90 nappal.

A munkaügyi központnál azonban ekkor is időben be kell jelentkezni!

7. Mennyi ideig részesülhet az álláskereső járadékban?

Az álláskeresési járadék folyósítási idejét annak az időtartamnak az alapulvételével állapítják meg, amennyit a álláskereső az álláskeresővé válást megelőző 4 év alatt munkaviszonyban töltött. A kiszámítás módja szerint öt nap munkaviszony egy nap járadékfolyósítási időnek felel

meg. Ha a kiszámításnál töredéknapi keletkezik, a kerekítés szabályait kell alkalmazni.

Az álláskeresési járadék folyósításának leghosszabb időtartama 270 nap (9 hónap).

Ha az álláskeresési járadékban részesülő személy a járadék folyósítási ideje alatt határozatlan időtartamú, teljes vagy legalább napi négy óra munkaidejű, részmunkaidős munkaviszonyt létesít és munkaviszonya folyamatosan fennáll, kérelmére a járadékfolyósítási időből még fennmaradó időtartamra járó juttatás összegének felét egy összegben ki kell fizetni. A kifizetés további feltétele, hogy az álláskeresési járadékban részesült személy a járadék megszüntetésétől a kifizetés – előzőekben meghatározott - napjáig folyamatosan munkaviszonyban álljon. A munkaviszony fennállását a munkaadó igazolja. A kérelmet az álláskeresési járadék folyósítási idejének lejártát követő 30 napon belül kell benyújtani, és a juttatást a kérelem benyújtásától számított 60 napon belül kell kifizetni.

Ha az álláskereső részére a munkaügyi központ (illetőleg annak kirendeltsége) az előzőekben meghatározott összeget kifizette, úgy kell tekinteni, hogy az álláskereső az álláskeresési járadék folyósítási idejét kimerítette.

Az a személy, aki az ellátást jogalap nélkül vette fel, akkor köteles azt visszafizetni, ha erre a felvételtől számított 180 napon belül írásban kötelezték. A 180 napos határidő elteltével a jogalap nélkül felvett ellátást csak akkor lehet visszakövetelni, ha a jogalap nélküli kifizetést az ellátásra jogosult vétkes magatartása idézte elő.

Az álláskeresési járadékból levonható az az ellátási összeg, amelyet jogalap nélkül vettek fel.

Az álláskeresési járadék összegéből – annak nagyságától függően – levonják a személyi jövedelemadó-előleget.

8. Mikor szüneteltetik az álláskeresési járadék folyósítását?

Szüneteltetni kell az álláskeresési járadék folyósítását, ha az álláskereső - terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, illetőleg gyermekgondozási segélyben részesül, az ellátás folyósításának időtartamára,

- előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztés, elzárás büntetését tölti, kivéve, ha a szabadságvesztés-büntetést pénzbüntetés átváltoztatása miatt állapították meg,
- meghatározott közhasznú munkát végez,
- rövid időtartamú, legfeljebb 90 napig tartó kereső tevékenységet folytat, feltéve, hogy bejelentési kötelezettségének eleget tett,
- keresetpótló juttatásban részesül.

9. Mikor szüntetik meg az álláskeresési járadék folyósítását?

Meg kell szüntetni az álláskeresési járadék folyósítását, ha az álláskereső:

- kéri,
- az álláskeresési szabályokban foglaltakat neki felróható okból nem teljesíti,
- öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra válik jogosulttá,
- kereső tevékenységet folytat,
- olyan képzési lehetőséget fogad el, amelynek során a mindenkori minimálbér összegét elérő rendszeres támogatásban részesül,
- oktatási intézmény nappali tagozatán folytat tanulmányokat,
- az álláskeresési járadék folyósítási idejét kimerítette,
- meghalt.

Ha az álláskeresési járadék folyósításának megszüntetése az álláskeresési megállapodásban foglaltak neki felróható okból nem teljesültek, valamint a kereső-tevékenység folytatása miatt az álláskereső a bejelentést a munkaügyi központ felé elmulasztotta, az álláskereső részére álláskeresési járadék csak a folyósítás megszüntetésének kezdő napjától számított 90 nap elteltével folyósítható még akkor is, ha a jogosultsághoz szükséges feltételekkel egyébként rendelkezik.

10. Mi az álláskeresési segély?

Az álláskeresési segély határozott összegű ellátás, mértéke a hatályos minimálbér 40%-a.

2006-ban	25.000,- Ft/hó
2007-ben	26.200,- Ft/hó
2008-ban	27.600,- Ft/hó

Ha az átlagkereset az előbbi összegnél alacsonyabb volt, az álláskeresési segély összege az átlagkeresettel megegyező összeg.

11. Ki részesülhet álláskeresési segélyben?

Az álláskereső kérelmére álláskeresési segélyt kell megállapítani, ha:

- rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az illetékes munkaügyi központ sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani (a megfelelő munkahely meghatározása a 3. pontban szerepel) és
 - a) az álláskeresési járadékot részére legalább 180 nap időtartamra állapították meg, és annak folyósítását a folyósítási idejének kimerítése miatt szüntették meg, és a kérelmét az álláskeresési járadék folyósításának megszüntetésétől számított 30 napon belül benyújtotta, vagy
 - b) álláskeresővé válását megelőző négy éven belül legalább 200 nap munkaviszonnyal rendelkezik és álláskeresési járadékra nem jogosult, vagy
 - c) a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és legalább 140 napon át álláskeresési járadékban részesült, és az álláskeresési járadék folyósítási időtartamát kimerítette.

Ez utóbbi esetben további feltétel, hogy az álláskereső

- az álláskeresési járadék folyósításának kimerítését követően három éven belül betöltötte a fentiekben meghatározott életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel.

12. Mennyi ideig részesülhet az álláskereső álláskeresési segélyben?

- a) Az előző kérdés a) pontjában meghatározott esetben 90 napig; amennyiben az álláskereső a kérelem benyújtásának időpontjában az 50. életévét betöltötte 180 napig.

- b) Az előző kérdés b) pontjában meghatározott esetben 90 napig.
- c) Az előző kérdés c) pontjában meghatározott esetben az álláskereső öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíj jogosultságának megszerzéséig terjedő ideig, maximum 5 évig.

Az álláskeresői segély folyósításának kezdő napja az az iránti kérelem benyújtását követő nap.

13. Mikor kell megszüntetni az álláskeresői segély folyósítását?

Meg kell szüntetni az álláskeresői segély folyósítását, ha az álláskereső

- kéri,
- az álláskeresői megállapodásban foglaltakat neki felróható okból nem teljesíti,
- öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra válik jogosulttá,
- olyan képzési lehetőséget fogad el, amelynek során a mindenkori minimálbér összegét elérő rendszeres támogatásban részesül,
- oktatási intézmény nappali tagozatán folytat tanulmányokat,
- ha az álláskereső az álláskeresői segély folyósítási idejét kimerítette,
- ha az álláskereső kereső tevékenységet folytat, kivéve az alkalmi munkavállalói könyvvél folytatott kereső tevékenységet,
- meghalt.

14. Mikor kell szüneteltetni az álláskeresői segély folyósítását?

Szüneteltetni kell az álláskeresői segély folyósítását, ha az álláskereső

- terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, illetőleg gyermekgondozási segélyben részesül, az ellátás folyósításának időtartamára,
- előzetes letartóztatásban van, szabadságvesztés, elzárás büntetését tölti, kivéve, ha a szabadságvesztés-büntetést pénzbüntetés átváltoztatása miatt állapították meg,
- közhasznú munkát végez,
- rövid időtartamú, legfeljebb 90 napig tartó kereső tevékenységet folytat, feltéve, hogy bejelentési kötelezettségének eleget tett,
- keresetpótló juttatásban részesül,

- a kereső tevékenység időtartamára, függetlenül az időtartam mértékétől,
- a bejelentési kötelezettséget elmulasztotta 90 napra, továbbá
- az álláskeresési segély folyósításának szünetelése alatt folytatott kereső tevékenység eredményeként álláskeresési járadékra szerzett jogosultságot.

Ez utóbbi esetben az álláskeresési járadék folyósítási idejének kimerítését követően az álláskeresési segélyt kell tovább folyósítani.

15. Kinek jár költségtérítés?

Az álláskereső részére az álláskeresők támogatása (munkanélküli ellátás), valamint a vállalkozói járadék megállapításával, valamint a munkahely-kereséssel kapcsolatos (ideértve a lakóhelyétől a munkaügyi központhoz történő oda-és visszautazást, valamint a munkaügyi központ által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is), a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni. Jogszabály az álláskereső részére a felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

16. Milyen munkaerőpiaci szolgáltatási formák vannak?

- munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
- munkaközvetítés.

17. Milyen foglalkoztatást elősegítő támogatások vannak?

- képzések elősegítése,
- intenzív álláskeresés támogatása,
- az álláskeresők vállalkozóvá válásának elősegítése,
- foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatás (bértámogatás),
- közhasznú munkavégzés támogatása,
- álláskeresők munkaerő-kölcsönzés keretében történő foglalkoztatásának támogatása,
- önfoglalkoztatás támogatása,
- munkahelyteremtés és munkahely megőrzés
- foglalkoztatáshoz kapcsolódó járulékok átvállalása,

- megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának támogatása,
- fiatal álláskeresők foglalkoztatásának támogatása (munkatapasztalat szerzés),
- munkaerőpiaci programok támogatása,
- egyes általánostól eltérő foglalkoztatási formák támogatása.

A felsorolt támogatások közül az álláskereső a következőket veheti közvetlenül igénybe:

Képzések elősegítése:

Az állástalanság ellen a legfontosabb stratégiai eszköz a képzés, átképzés, amely lehetővé teszi, hogy az új ismeretek birtokában az érintett személy ismét munkába állhasson, illetőleg, akit az állástalanság veszélye fenyeget, munkahelyét ne veszítse el.

Támogatható a munkaügyi központ által felajánlott, vagy elfogadott képzése annak a személynek,

- aki álláskereső,
- aki 25. életévét – felsőfokú végzettségű személy esetén a 30. életévét – nem töltötte be, és a tanulói, hallgatói jogviszonya megszűnését követően álláskereső járadékra nem szerzett jogosultságot,
- aki gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesül,
- akinek munkaviszonya várhatóan egy éven belül megszűnik, és ezt a munkaadó a munkavállalóval és a telephely szerint illetékes munkaügyi központtal előzetesen írásban közölte, vagy
- aki közhasznú munkavégzésben vesz részt, és a képzésben való részvételt vállalja,
- aki munkaviszonyban áll és rendszeres foglalkoztatása képzés nélkül nem biztosítható.

A gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetve terhességi, gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, vagy ápolási díjban részesülő személyek képzése akkor támogatható, ha

- a képzés időtartama hetente nem haladja meg a húsz órát, és
- a gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozási díjban részesülő személy képzése a gyermek másfél éves korának betöltését követően kezdődik meg, valamint

- a gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban részesülő személy keresőtevékenységet nem folytat.

A Munkaerőpiaci Alap Irányító Testület meghatározhatja a képzési támogatásban részesíthetők további körét.

Képzési támogatásként kereset-kiegészítés, vagy keresetpótló juttatás, valamint a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítése adható.

A kereset-kiegészítés a képzést megelőzően elért átlagkereset és a képzés alatt elért kereset különbözetéig terjedhet.

A keresetpótló juttatás összege a megállapításkor hatályos minimálbér 60%-a. Az álláskeresési támogatásban részesülő személy részére a folyósítás alatt megkezdett, a Munkaügyi központ által támogatott képzés időtartama – az álláskeresési támogatás szüneteltetése mellett – keresetpótló juttatást kell megállapítani.

Külön törvény szabályozza az alkalmi munkavállalói könyvvel (a továbbiakban: AM könyv) rendelkező álláskereső személy részére a keresetpótló juttatást, amely akkor állapítható meg, ha kötelezettséget vállal arra, hogy az AM könyvet a munkaügyi központ által megjelölt időpontban bemutatja.

Nem folyósítható álláskeresési járadék, illetve keresetpótló juttatás azokra a napokra, amelyeken a képzésben részt vevő személy neki felróható okból óralátogatási kötelezettségének nem tett eleget, vagy alkalmi foglalkoztatásnak minősülő jogviszonyban állt.

AM könyvvel rendelkező részére meghatározott ellátást, illetve támogatást – erről szóló külön határozat nélkül – a mulasztás, illetve a munkavégzés napjára járó keresetpótló juttatás összegével csökkentett összegben kell folyósítani.

A képzéssel kapcsolatos költségek részben vagy teljes mértékben megtéríthetők.

Intenzív álláskeresés támogatása:

Az az álláskereső (ideérve a pályakezdő munkanélkülit is), aki a munkaügyi központtal való együttműködés keretében – igazoltan – maga is részt vesz a munkahely felkutatásában, támogatásként a munkahely kereséssel, illetve a munkába állást elősegítő szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos, külön jogszabályban meghatározott költségei megtérítését kérheti.

E támogatási forma annak ösztönzésére szolgál, hogy az álláskereső maga is mindent megtegyen elhelyezkedése érdekében.

A támogatás nyújtásának részletes feltételeit a 6/1996. (VII. 16.) MüM rendelet tartalmazza. Az intenzív álláskereső támogatásában legalább három hónapja munkanélküliként nyilvántartott személy részesülhet, akinek a munkaügyi központ kirendeltségével un. együttműködési tervet kell készíteni az intenzív álláskeresőben történő részvételről. A támogatás időtartama éves szinten nem haladhatja meg a három hónapot. Támogatásként megtéríthető például a munkahelykereséssel kapcsolatos helyi tömegközlekedés költsége, az álláskereső időtartamára szóló bérlet ára, a legfeljebb 5 napig tartó álláskeresői tréningen való részvételhez kötődő szállás, étkezés és a helyi közlekedés költsége.

Munkanélküliek vállalkozóvá válásának elősegítése:

Az, aki munkanélküli járadékban, álláskeresői járadékban, valamint vállalkozói járadékban részesül, és a munkaügyi központ továbbra sem tud részére megfelelő munkahelyet felajánlani, vállalkozóvá válása esetén a következő támogatásokat kérheti:

- vállalkozói tevékenységre vonatkozó hatósági igazolás bemutatásával a munkanélküli járadék összegének, illetőleg álláskeresői vagy vállalkozói járadékban részesülő személy esetében az álláskeresői járadék, illetve a vállalkozói járadék alsó határa összegének megfelelő támogatás folyósítását, legfeljebb további hat hónapig,
- a vállalkozói tevékenység igazolásával igénybe vett, a munkaügyi központ által ajánlott szaktanácsadás költségei legfeljebb 50%-ának megtérítését,
- a vállalkozói tevékenység gyakorlásához szükséges tanfolyami képzés költségeinek legfeljebb 50%-os megtérítését,
- hitel felvétele esetén a hitelfedezeti biztosítás költségeinek legfeljebb 50%-os megtérítését, legfeljebb egy éves időtartamra.

A támogatás nyújtásának feltételei:

A támogatás iránti kérelmét még a járadék folyósításának időtartama alatt kell benyújtania.

Támogatható vállalkozási formák:

- egyéni vállalkozás beindítása,
- őstermelői tevékenység megkezdése,
- társas vállalkozás létrehozása, vagy ahhoz csatlakozás.

Az álláskeresési járadék továbbfolyósítása szempontjából a támogatás folyósításának kezdő napja:

- az egyéni vállalkozás esetén a vállalkozói igazolvány átvételének napját,
- a mezőgazdasági őstermelői tevékenység esetén az őstermelői igazolvány kiállításának napját,
- minden más vállalkozás esetén az aláírt alapító okirat, társasági szerződés, alapszabály, illetve ezek módosításának napját.

A támogatással kapcsolatos eljárás a munkaügyi központok kirendeltségeinek hatásköre, határozatukat mérlegelési jogkörben hozzák, ellene kivételes esetben van helye jogorvoslatnak.

A vállalkozási tevékenység gyakorlását a munkaügyi központok munkaerőpiaci ellenőrei vizsgálhatják, amennyiben megállapítják, hogy a vállalkozó tevékenységét a támogatás folyósítása alatt nem végzi, vagy a szaktanácsadáson, képzésben nem vesz részt, akkor a támogatást egyrészt meg kell szüntetni, másrészt a jogtalanul felvett kifizetéseket a jegybanki alapkamattal növelt összegben vissza kell követelni.

Foglalkozások bővítését szolgáló támogatások:

A munkaadó részére a munkavállaló munkabére 50-100%-áig terjedő mértékű támogatás nyújtható legfeljebb egyévi időtartamra, ha:

- vállalja a legalább hat hónapja – pályakezdő esetében legalább három hónapja – álláskeresőnek a támogatás folyósítása alatti foglalkoztatását, továbbá azt követően legalább a támogatott foglalkoztatás időtartamával megegyező időtartamú továbbfoglalkoztatását úgy, hogy a folyósítás és a továbbfoglalkoztatás időtartama alatt munkaviszonya megszüntetésére a következő pontban meghatározott módon nem kerül sor,
- a támogatott álláskereső alkalmazását megelőző hat hónapban hasonló munkakörben foglalkoztatott munkavállaló munkaviszonyát a működésével összefüggő okból rendes felmondással nem szüntette meg, továbbá
- kötelezettséget vállal arra, hogy az előzőek szerinti munkaviszony megszüntetésére az álláskereső alkalmazása idején nem kerül sor.

Közhasznú munkavégzés támogatása:

A munkaadó részére a foglalkoztatásból eredő közvetlen költség legfeljebb 70%-áig terjedő mértékű támogatás nyújtható, ha

- a lakosságot vagy a települést érintő közfeladat vagy önkormányzat által önként vállalt, a lakosságot illetően a települést érintő feladat ellátása, vagy közhasznú tevékenység folytatása érdekében, a munkaügyi központ által kiközvetített álláskereső foglalkoztatását vállalja munkaviszony keretében úgy, hogy
- ezzel a foglalkoztatással a foglalkoztatottainak létszámát a foglalkoztatás megkezdését megelőző havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest bővíti, és
- a foglalkoztatással nyújtott szolgáltatás ellenértékéeként más szervtől díjazásban nem részesül.

A támogatás egy munkavállaló foglalkoztatásához folyamatosan legfeljebb egyévi időtartamra állapítható meg. A munkavállaló ezen munkaviszonya megszűnését, illetve megszüntetését követő két éven belüli ismételt, bármely munkaadónál történő foglalkoztatásához támogatás abban az esetben nyújtható, ha a közhasznú munkára történő közvetítés időpontjában nem jogosult álláskeresési járadékra (munkanélküli járadékra), vállalkozói járadékra. Az említett megelőző havi átlagos statisztikai állományi létszámra nem számít be az a munkavállaló, akinek foglalkoztatása az így meghatározott támogatással történt.

Álláskeresők munkaerő-kölcsönzés keretében történő foglalkoztatásának támogatása:

Támogatás nyújtható annak a közhasznú társaságnak, amely

- a létesítő okirata szerint az 1997. évi CLVI., a közhasznú szervezetekről szóló törvényben meghatározott tevékenységet folytat, és
- a munkaügyi központtal való együttműködés keretében munkaerő-kölcsönzés céljából a külön jogszabályban meghatározott létszámú álláskeresővel a külön jogszabályban meghatározott időtartamra munkaviszonyt létesít, és
- az álláskereső részére a munkaügyi központtal egyeztetett képzésről gondoskodik, amennyiben a foglalkoztatását nem tudja biztosítani.

A munkaerő-kölcsönzés olyan tevékenység, amelynek keretében a kölcsönbeadó a vele kölcsönzés céljából munkaviszonyban álló

munkavállalót ellenérték fejében munkavégzésre a kölcsönvevőnek átengedi. Kölcsönbeadó az a munkáltató, aki a vele kölcsönzés céljából munkaviszonyban álló munkavállalót munkavégzésre, kölcsönzés keretében a kölcsönvevőnek átengedi és munkáltatói jogait, illetve kötelezettségeit a kölcsönvevővel megosztva gyakorolja.

A 6/1996. (VII. 16.) MüM rendelet 2005. január 5-től hatályos rendelkezései alapján a támogatás további feltétele, hogy a munkaadó közhasznú társaság:

- legkevesebb ötven fő, a munkaügyi központ kirendeltsége által legalább három hónapja nyilvántartott munkanélkülivel vagy pályakezdő munkanélkülivel vagy a kérelem benyújtásának időpontjában ötvenedik életévét betöltött munkanélkülivel (a továbbiakban: munkanélküli), munkaerő-kölcsönzés céljából meghatározott időtartamon belül, legalább kettőszáz napra, határozott idejű munkaviszonyt létesít, és
- vállalja, hogy a fenti kritériumoknak megfelelő munkavállalókat kölcsönzés céljából tőle független kölcsönbevevő részére engedi át, és a kölcsönbevevővel olyan megállapodást köt, amely szerint az a megjelölt munkavállalók kölcsönzési díja munkavállalónként és havonta eléri a megállapodás megkötésének időpontjában hatályos kötelező legkisebb munkabér és járulékainak összegét, és
- vállalja a munkaügyi központtal az együttműködést.

A támogatás ugyanazon munkanélküli munkaerő-kölcsönzése után két éven belül csak egyszer nyújtható, és a kölcsönbeadó a támogatás folyósítása alatt, a támogatással érintett személyhez kapcsolódóan a Munkaerőpiaci Alapból további támogatást nem vehet igénybe.

A támogatás pályázat alapján nyújtható, a munkaerő-kölcsönzést végző közhasznú társaságnak. Mértéke a munkaszerződésekben meghatározott munkabér és az azt terhelő járulék összegének legfeljebb 50%-áig terjedhet, de munkavállalónként nem haladhatja meg a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos kötelező legkisebb munkabér és járulékainak másfélszeresét. A támogatás a kölcsönbeadó részére legfeljebb kettőszáz napra adható.

Önfoglalkoztatás támogatása:

Pályázati eljárás alapján támogatás nyújtható annak az álláskeresőnek, aki munkaviszonyon kívüli tevékenységgel gondoskodik önmaga foglalkoztatásáról, ideértve azt is, aki vállalkozást indít, vagy

vállalkozáshoz csatlakozik, továbbá annak a személynek, aki e törvény alapján álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatásban részesül.

A támogatás elnyeréséhez saját forrással, valamint anyagi biztosítékkal is kell rendelkeznie a pályázónak. A saját forrás meglététől akkor tekinthet el a munkaügyi központ, ha a pályázó már működő társas vállalkozáshoz kíván csatlakozni, vagy az Ft. szerinti vállalkozó. A munkaügyi központ a fentiekén túlmenően további feltételeket is meghatározhat, melyeket a pályázati felhívásban kell rögzítenie.

A támogatás mértéke:

- hárommillió forintig terjedő, visszatérítendő kamatmentes tőkejuttatás, valamint
- e tevékenységhez szükséges szaktanácsadás költségei is megtéríthetők.

A támogatás visszafizetését legkésőbb a támogatás folyósításának befejezését követő 13. hónap kezdetétől számított legfeljebb 60 hónap alatt kell teljesíteni a munkaügyi központ által meghatározott egyenlő részletekben.

A támogatással kapcsolatos ügyintézés a munkaügyi központ központi szervezeti egységeinek feladata.

Munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatása:

Támogatás nyújtható új munkahelyek teremtéséhez, a meglévő munkahelyek megtartásához, a foglalkoztatási szerkezetátalakítás elősegítéséhez, valamint a munkaerő szakmasztruktúrájának korszerűsítéséhez fűződő foglalkoztatáspolitikai célok elérése érdekében.

A hatályos 6/1996. (VII. 16.) MüM rendelet alapján **vissza nem térítendő támogatás nyújtható** új munkahelyek teremtéséhez, meglévő munkahelyek bővítéséhez, új technológia bevezetéséhez szükséges tárgyi eszközök és immateriális javak beszerzéséhez, amelyek a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosítanak. A támogatás alanya lehet jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, egyéni vállalkozó, aki rendelkezik az előírt feltételekkel. A támogatásról az illetékes miniszter dönt.

Munkahelymegőrzés támogatásához vissza nem térítendő támogatás annak a munkaadónak nyújtható, aki működésével összefüggő okból a munkavállaló munkaviszonyát rendes felmondással kívánja megszüntetni. A támogatás feltétele például, hogy a munkáltató ne álljon csőd-, felszámolás- vagy végelszámolási eljárás alatt, az érintett munkavállalót, aki után a támogatást igényli, legalább hat hónapja foglalkoztassa, és vállalja, hogy a támogatás folyósítása alatt, valamint azt követően legalább a támogatott foglalkoztatás időtartamával megegyező ideig továbbfoglalkoztatja. Támogatásként az érintett munkavállaló munkabére és járulékai együttes összegének 25-75%-a, illetve 50-90%-a adható azzal a megkötéssel, hogy a támogatás havi mértéke munkavállalónként nem haladhatja meg a minimálbér 150%-át. A támogatás maximum egy évig folyósítható.

A foglalkoztatáshoz kapcsolódó járulékok átvállalása:

Támogatásként a munkaadót terhelő egészség- és nyugdíjbiztosítási járuléknak, munkaadói járuléknak, valamint egészségügyi hozzájárulásnak megfelelő összeg részben vagy egészben átvállalható legfeljebb 200 napra, 50 év feletti személy esetében egy év időtartamra. Az átvállalt összeg ötven év feletti személy esetében nem lehet kevesebb a keresetet terhelő egészség- és nyugdíjbiztosítási, valamint munkaadói járulék, továbbá a munkaadót terhelő egészségügyi hozzájárulás átvállalható legmagasabb mértéke összegének 50%-ánál.

Támogatás nyújtható annak a munkaadónak, aki AM-könyvvel rendelkező álláskereső foglalkoztatását vállalja. A foglalkoztatáshoz kapcsolódó járulékok átvállalása jelentős mértékben csökkenti a munkáltató foglalkoztatással kapcsolatos költségeit. E támogatásban azok a munkáltatók részesülhetnek, akik munkanélküli foglalkoztatását vállalják.

A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának támogatása:

A Munkaerőpiaci Alap rehabilitációs aprészéből támogatás nyújtható megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását elősegítő beruházáshoz, valamint külön rendeletben meghatározott, beruházásnak nem minősülő bővítéshez, egyéb fejlesztési célú kifizetéshez.

A foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése

érdekében foglalkoztatásuk támogatására e törvényben foglaltaknál kedvezőbb szabályokat állapíthat meg, továbbá meghatározhatja a támogatások és szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos eljárást.

Fiatal álláskeresők foglalkoztatásának támogatása:

A pályakezdő álláskeresők elhelyezkedésének elősegítéséről, képzettségük, szakmai felkészültségük javítását, munkatapasztalat szerzését lehetővé tevő támogatás nyújtásával kell gondoskodni. Ennek részletes szabályait kormányrendelet állapítja meg, amely a foglalkoztatás támogatására e törvény szabályainál kedvező szabályokat állapíthat meg.

Munkaerőpiaci programok támogatása:

A Munkaerőpiaci Alap előre meghatározott, összetett célok érdekében biztosíthatja olyan programok megvalósításának pénzügyi fedezetét, amelyek térségi foglalkoztatási célok megvalósítására, munkaerőpiaci folyamatok befolyásolására, valamint a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben lévő rétegek foglalkoztatásának elősegítésére irányulnak.

A munkaerőpiaci programok keretében a munkaerőpiaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatások egyidejűleg és egymásra épülve is nyújthatók. A programokon aktívan részt vevő álláskereső számára a különböző jogcímenek megállapítható támogatás, támogatások helyett egységes támogatás állapítható meg. Ha a program által elérni kívánt cél megvalósítása érdekében indokolt, a foglalkoztatást elősegítő támogatásokra vonatkozó szabályoktól - külön jogszabályban meghatározott feltételekkel és módon - a támogatást nyújtó szerv eltekinthet.

Egyes általánostól eltérő foglalkoztatási formák támogatása:

Támogatás nyújtható a részmunkaidős, valamint olyan foglalkoztatáshoz, amelynek során a munkavégzés **a foglalkoztató székhelyéhez, telephelyéhez nem tartozó helyen, számítástechnikai eszköz felhasználásával történik.**

A támogatást olyan személyek foglalkoztatása után veheti igénybe a munkaadó, akit a munkaügyi központ legalább 3 hónapja álláskeresőként nyilvántart, vagy aki e feltételnek nem felel meg, de saját háztartásában legalább egy 14 évesnél fiatalabb gyermeket nevel, vagy az, aki az 1993. évi III. törvény alapján ápolási díjban részesül.

A támogatás feltétele, hogy részmunkaidős foglalkoztatás a teljes munkaidő felét, de legfeljebb a háromnegyedét elérő munkaidőben történjen (pl. 4 vagy 6 órás munkaidőben), további kritérium még a támogatás folyósításával megegyező időtartamú továbbfoglalkoztatási kötelezettség.

Támogatásként a részmunkaidőben foglalkoztatott személy munkabére és járulékai együttes összegének legfeljebb 75%-a, vagy a munkába járásával kapcsolatban felmerült helyközi utazási költségek munkaadót terhelő része (egészben, vagy részben) téríthető meg, de a kettő együttesen is adható.

A támogatás legfeljebb egy évre állapítható meg, a folyósítására havonta utólag kerül sor.

18. Kit tekintünk pályakezdő álláskeresőnek?

- aki a huszonötödik életévét – felsőfokú végzettségű személy esetén harmincadik életévét – még nem töltötte be,
- a foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, a munkaügyi központ által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha álláskeresési járadékra nem jogosult. és érvényes START kártyával rendelkezik.

19. Ki jogosult a START-kártya kiváltására?

A START-kártya kiváltására jogosult az a pályakezdő fiatal, aki:

- a huszonötödik életévét, felsőfokú végzettségű személy esetén a harmincadik életévét még nem töltötte be,
- tanulmányait befejezte vagy tanulmányait megszakította,
- első ízben létesít foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt vagy ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyt. (Figyelmen kívül kell hagyni a tanulói és a hallgatói jogviszony mellett fennálló, illetve az iskolai szünet időtartama alatt létesített foglalkoztatásra irányuló jogviszonyokat, továbbá a tanulói és a hallgatói jogviszony megszűnése után alkalmi munkavállalói könyvvel létesített jogviszonyt.)

A START-kártya kiváltására egy alkalommal van lehetőség, kivéve a START-kártya elvesztése és megsemmisülése miatti új igénylését, valamint megrongálódása miatti cseréjét.

A pályakezdő fiatal foglalkoztatására tekintettel a kedvezményt érvényesítő munkáltató a kedvezményrel érintett foglalkoztatás időtartama alatt köteles a START-kártyát megőrizni, és a foglalkoztatásra irányuló jogviszony megszűnésekor a pályakezdő fiatal részére visszaszolgáltatni.

20. Milyen támogatás adható a pályakezdő fiatal foglalkoztató munkaadónak?

A munkaadót a pályakezdő fiatal foglalkoztatásának időtartamára a START-kártya kétéves érvényességi idején belül illeti meg járulékkedvezmény, függetlenül a foglalkoztatás időtartamától, határozatlan vagy határozott idejű jellegétől az alábbiak szerint:

- a tételes egészségügyi hozzájárulás alóli mentesség,
- a jelenlegi 29%-os társadalombiztosítási járulék együttes összege helyett az első évben a bruttó minimálbér 15%-ának, a második évben 25%-ának megfelelő a fizetési kötelezettség. Ez legfeljebb a minimálbér másfélszeres, illetve felsőfokú végzettségű pályakezdő fiatal esetében a minimálbér kétszeres összegének megfelelő járulékalap után érvényesíthető. A Nyugdíjbiztosítási Alap és az Egészségbiztosítási Alap részére a Munkaerőpiaci Alap a különbözetet megtéríti.

21. Mikortól lép hatályba a törvénymódosítás?

A törvénymódosítás 2005. október 1-jén lép hatályba. Hatályba lépésekor pályakezdőként vagy ösztöndíjas foglalkoztatottként történő foglalkoztatásra tekintettel igénybevett kedvezmény lejártát követően a pályakezdő, illetve az ösztöndíjas foglalkoztatott START-kártyára a korábbi, pályakezdőként, illetve ösztöndíjas foglalkoztatottként történő foglalkoztatásának megkezdésétől számított két évből hátralévő időre jogosult.

2005. október 1-jével módosul az adózás rendjéről szóló (2003. évi XCII.) törvény is. E szerint pályakezdő fiatal az adóazonosító jelről szóló adóigazolványhoz kiegészítő START-kártyát igényelhet a területileg illetékes APEH-nál. A kártya az alábbi adatokat tartalmazza:

- a) a pályakezdő neve, születési ideje, születési helye, anyja neve,
- b) a pályakezdő adóazonosító jele,
- c) a kiállítás kelte,

- d) az érvényesség időtartama, amely a kiállítás keltétől számított két év, de legfeljebb a kiállítás keltétől az igénylő 25. életévének, felsőfokú végzettséggel rendelkező igénylő esetén a 30. életévének a betöltéséig terjedő időszak, ha az két évnél rövidebb.

Ezzel egy időben módosul az egészségügyi hozzájárulásról szóló (1998. évi LXVI.) törvény, amely a kedvezményt fogalmazza meg.

22. Mi az alkalmi munkavállalás?

Alkalmi foglalkoztatásnak minősül, ha a munkáltató ugyanazzal a munkavállalóval

- naponta,
- legfeljebb öt egymást követő naptári napig,
- egy naptári hónapon belül legfeljebb tizenöt naptári napig,
- egy naptári éven belül legfeljebb kilencven naptári napig munkaviszonyt létesít.

Az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony öt egymást követő munkanapig egyidejűleg is létesíthető. A munkavállaló egy naptári évben több munkáltatónál összesen százhusz napot tölthet alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszonyban. Az álláskereső segélyben részesülő személy alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszonyt létesíthet.

Központi és helyi igazgatási feladatokat ellátó munkáltató az alaptevékenységi körébe tartozó feladatokra alkalmi munkavállalói könyvvel munkavállalót nem foglalkoztathat.

Alkalmi foglalkoztatásra vonatkozó munkaviszony a tárgyévre kiadott AM könyvvel rendelkező munkavállalóval létesíthető.

23. Mi az alkalmi munkavállalói könyv (AM könyv)?

Az AM könyv a munkavállaló alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszonyának nyilvántartására szolgáló közokirat. Az AM könyvet ellenszolgáltatás nélkül, a munkavállaló lakóhelye, illetőleg tartózkodási helye szerint illetékes megyei (fővárosi) munkaügyi központ kirendeltsége állítja ki a munkavállaló kérelmére. Az AM könyvbe a munkavállaló aláírásán kívül csak a kiállító, illetve munkáltató tehet bejegyzést.

A munkavállalónak a tárgyévet követő január 15-ig az AM könyvet a kiállítónak le kell adnia. A kiállító január 31-ig igazolást ad a munkavállalónak, amely tartalmazza az alkalmi munkavállalás során szerzett társadalombiztosítási, illetve álláskeresési ellátásra jogosító időt. Az álláskeresési járadék folyósítása azokon a napokon szünetel, amelyeken az álláskeresési járadékban részesülő személy az AM könyv szerint munkát végzett.

24. Támogatható-e az alkalmi munkavállalói könyvvel rendelkező személy képzése?

Igen, az ő esetében is sor kerülhet képzésének támogatására és a keresetpótló juttatás megállapítására, de csak akkor, ha vállalja, hogy az AM könyvet a tényleges munkavégzéssel töltött napok ellenőrzése céljából a munkaügyi központ kirendeltsége által meghatározott időpontban bemutatja. Keresetpótló juttatás, illetve álláskeresési járadék nem illeti meg a munkavállalót azokra a napokra, amikor AM könyvvel foglalkoztatták.

25. Melyek a „fekete munka” következményei?

A bejelentés, illetve munkaszerződés kötése nélküli munkavégzés illegálisnak számít. Ha munkaügyi ellenőrzés során fény derül ilyen munkavégzésre, akkor a munkáltatóra pénzbüntetést szabnak ki, de a „feketén” munkát vállaló álláskeresőt is az alábbi hátrányok érik:

- megvonják tőle az álláskeresési járadékot, illetőleg azon egyéb álláskeresési ellátást, amelyben részesül,
- a bejelentés nélküli munkavégzéssel nem szerez álláskeresési járadékra, illetve nyugdíjra jogosító időt, továbbá nem jogosult egészségbiztosítási ellátásra.

26. Mit jelent a Prémiumévek program a versenyszférában?

Az Országgyűlés által 2005. június 27-én elfogadott törvény alapján prémiumévek program indul a versenyszférában is. Azoknál a vállalatoknál, amelyek nagyobb struktúraváltást hajtanak végre, létszámukat bővítik, ha a nyugdíj előtt álló munkavállalók vállalják a részmunkaidős foglalkoztatást, s ezzel az alacsonyabb fizetést, a

járulékaikat állami támogatásként kiegészítik, hogy ez ne jelentsen hátrányt a nyugdíjuk megállapításakor.

Ezáltal a törvény a versenyszféra idősebb, nyugdíj előtt álló munkavállalói számára is lehetőséget biztosít a munkaerőpiacról történő fokozatos kivonulásra. A munka világából történő fokozatos távozás lehetőségének biztosításában a kormányzat – a folyamat saját eszközeivel történő támogatása mellett – a munkáltatók szociális felelősségére is számít.

A törvény lényege, hogy a versenyszférában dolgozó munkavállalók számára is biztosítja a prémiumévek programba való belépést, ehhez nyugdíjjárulék-, nyugdíjbiztosítási járulék- és magánnyugdíj-pénztári tagdíj-támogatást kapcsolva. Ezzel nem a munkaadók, hanem a munkavállalók részére nyújt kettős támogatást: foglalkoztatási-egzisztenciális biztonságot és nyugdíjat.

A program munkajogi tartalma

A programban való részvétel feltételei részben megegyeznek a közszférában 2005. január 1-jétől bevezetett prémiumévek program feltételeivel a következők szerint. A programban az a munkavállaló vehet részt, aki az öregségi/előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultságot 3 éven belül eléri, és rendelkezik legalább 25 év munkaviszonyban, közalkalmazotti, közszolgálati, szolgálati, ügyészségi, bírósági, igazságügyi alkalmazotti szolgálati jogviszonyban, hivatásos nevelő szülői jogviszonyban, ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban töltött idővel.

A programba való belépéssel az általános munkajogi előírásoktól való eltérés, hogy a munkáltató legalább napi 4 órás részmunkaidős, határozott időre szóló foglalkoztatást biztosít – felmondás helyett – az ilyen munkavállalók részére. Ehhez időarányos részmunkaidős munkabér kapcsolódik, melynek forrása a munkáltató bérkerete. Éppen ezért a program felajánlása a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozik. A programban résztvevőt a munkáltató eredeti munkakörében, vagy a munkaszerződés módosításakor megállapított, iskolai végzettségének, képesítésének megfelelő munkakörben foglalkoztatja. Amennyiben a munkáltató a programban részt vevő számára munkát nem tud biztosítani, az állásidőre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A járulék- és tagdíj-kiegészítés

A prémiumévek programhoz kapcsolódó állami támogatást a hivatkozott törvényben szereplő új felhatalmazó rendelkezések alapján megalkotott

miniszteri rendelet szabályozza abból a célból, hogy biztosítható legyen a korábbi teljes munkaidős munkabér utáni, illetve a programban való részvételhez kötődő részmunkaidős munkabér utáni járulék- illetve tagdíj-különbözet összege (de legfeljebb a minimálbér kétszerese után számított nyugdíjjárulék, nyugdíjbiztosítási járulék, illetve magánnyugdíj-pénztári tagdíj fele).

A támogatás feltétele, hogy a munkáltató munkavállalói létszáma 10%-ának, de legalább 5 főnek a részvételével prémiumévek programot indít, és ezzel egyidejűleg

- legalább 30 fő munkavállalót érintő szerkezetátalakítást – magas minőségű, korszerű termékek gyártására, valamint szolgáltató tevékenység végzésére alkalmas, új profilt, tevékenységet eredményező beruházást – hajt végre, vagy
- legalább a munkavállalói létszáma 10%-ának megfelelő, de legalább 5 fős létszámbővítést hajt végre.

Ezzel a nagyobb, szerkezetátalakításra képes munkáltatók dolgozóinak támogatására nyílik elsősorban lehetőség.

A feltételek megléte esetén a munkaügyi központ és a munkáltató között támogatási szerződés jön létre. A támogatást nem közvetlenül a munkáltató kapja, hanem a Foglalkoztatási Hivatal évente intézkedik arról, hogy – a Pénzügyminisztérium közreműködésével a Munkaerőpiaci Alap foglalkoztatási alaprészből a Nyugdíjbiztosítási Alap, illetve az érintett magánnyugdíj-pénztárak részére történő átcsoportosítására sor kerüljön.

E támogatással összefüggésben módosításra került a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény és a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény, valamint ezek végrehajtási rendelete is a jogszabályok közötti kapcsolódások megteremtése érdekében.

E törvény 2005. október 1-jén lép hatályba. A programba való belépésre a hatályba lépéstől 2006. december 31-ig terjedő időszakban kerülhet sor, amely legfeljebb 3 évig tarthat.

27. Ki jogosult rendszeres szociális segélyre?

Az álláskeresési ellátó rendszer harmadik elemeként továbbra is megmarad a szociális segély, amit az érintettek az önkormányzatoktól kapnak.

Rendszeres szociális segélyre jogosult az, aki:

- 18. életévét betöltötte és aktív korú, továbbá munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, vagy vakok személyi járadékában, illetőleg fogyatékosági támogatásban részesül és neki és családjának az 1 főre eső jövedelme nem haladja meg a minimális öregségi nyugdíj 80%-át. Ez esetben a rendszeres szociális segély összege a minimális öregségi nyugdíj 80%-a (ez 2006-ban 20.640 Ft);
- aktív korú, nem foglalkoztatott, feltéve, hogy megélhetése más módon nem biztosított, jövedelme nem haladja meg a minimális öregségi nyugdíj 70%-át, családjának az egy főre eső jövedelme a minimális öregségi nyugdíj 80%-át és vagyona sem neki, sem családjának nincs. Ez esetben a rendszeres szociális segély összege a minimális öregségi nyugdíj 70%-a (ez 2006-ban 18.060,- Ft).

28. Ki minősül aktív korú nem foglalkoztatottnak?

Az, aki

- az álláskeresési járadék, illetőleg a jövedelempótló támogatás folyósítási időtartamát kimerítette,
- számára az álláskeresési járadék folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresési járadékra nem szerez jogosultságot,
- a rendszeres szociális segély iránti kérelem benyújtását megelőző két évben a lakóhely szerint illetékes munkaügyi központtal, illetőleg annak kirendeltségével, vagy a lakóhely szerint illetékes települési önkormányzattal legalább egy év időtartamig együttműködött,
- a rendszeres szociális segély iránt kérelem benyújtását megelőzően a munkaügyi központtal, illetve annak kirendeltségével legalább három hónapig együttműködött,
- keresőtevékenységet nem folytat, ide nem értve a települési önkormányzat által szervezett foglalkoztatást és az AM könyvvel végzett munkát.

29. Meddig nyújtható be a rendszeres szociális segély megállapítása iránti kérelem?

A rendszeres szociális segély iránti kérelem az álláskeresők jövedelempótló támogatása, illetőleg az Ft. alapján folyósított álláskeresési járadék időtartamának kimerítésétől, illetőleg a kereső tevékenység megszűnésétől számított tizenkét hónapon belül nyújtható be. E határidő a gyermekgondozási segély igénybevétele esetében harminchat hónap.

30. Mely időponttól kerül megállapításra a rendszeres szociális segély?

A települési önkormányzat a rendszeres szociális segély megállapítása előtt köteles az aktív korú nem foglalkoztatott személy foglalkoztatásának lehetőségét megvizsgálni. Ha az önkormányzat a kérelmező foglalkoztatását harminc napon belül biztosítja, akkor a kérelem benyújtása és a foglalkoztatás megkezdése közötti időtartamra a rendszeres szociális segély havi összegének időarányos része jár. Ha az önkormányzat a segélyre irányuló kérelem benyújtásától számított harminc napon belül a kérelmező foglalkoztatását nem tudja biztosítani, úgy – a jogosultsági feltételek fennállása esetén – a kérelem benyújtásának időpontjától rendszeres szociális segélyt állapít meg részére.

31. Mikor megfelelő a felajánlott munka?

Az aktív korú nem foglalkoztatott személy akkor köteles a települési önkormányzat által felajánlott, valamint a munkaügyi központ kirendeltsége által felajánlott munkát elfogadni, ha

- a munka a szakképzettségének, illetőleg iskolai végzettségének vagy annál eggyel alacsonyabb szintű végzettségének megfelel, és egészségi állapota szerint a munka végzésére alkalmas, továbbá a munkahely és a lakóhely közötti – tömegközlekedési eszközzel – történő oda- és visszautazás ideje a három órát, illetve tíz éven aluli gyermeket nevelő nő és tíz éven aluli gyermeket egyedül nevelő férfi álláskereső esetében a két órát nem haladja meg;

- a várható havi kereset eléri a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegét, részmunkaidős foglalkoztatás esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét.

32. Mikor nem állapítható meg, illetve mely esetben kell megszüntetni a rendszeres szociális segély folyósítását?

Ha az érintett személy

- egyéb rendszeres pénzellátásban részesül, kivéve, ha annak összege nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át, aktív korú nem foglalkoztatott személy esetében pedig a 70%-át,
- előzetes letartóztatásban van, elzárás büntetését, illetve szabadságvesztés büntetését tölti,

továbbá, ha az aktív korú nem foglalkoztatott személy

- a rendszeres szociális segély iránti kérelem benyújtását közvetlenül megelőzően folyósított jövedelempótló támogatásának időtartama alatt az önkormányzattal, illetőleg a munkaügyi központtal nem működött együtt,
- a rendszeres szociális segély megállapítását megelőzően, valamint a segély folyósításának időtartama alatt nem működött együtt, ideértve azt az esetet is, ha az önkormányzat által szervezett foglalkoztatást a munkáltató rendkívüli felmondással szüntette meg,
- álláskeresési járadékra szerzett jogosultságot,
- keresőtevékenységet folytat, ide nem értve a települési önkormányzat által szervezett foglalkoztatásban való részvételt és az AM könyvvel történő munkavégzést,
- közoktatási, illetőleg felsőoktatási intézményben nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat, vagy képzési támogatásként keresetpótló juttatásban részesül.

Az aktív korú nem foglalkoztatott személy részére megállapított rendszeres szociális segély a megszüntetéstől számított harminchat hónapon belül ismételen megállapítható, amennyiben a kérelmező álláskeresési járadékra való jogosultságot nem szerzett és a rendszeres szociális segélyre való jogosultság jövedelmi feltételei egyébként fennállnak.

33. Mikor szüneteltetik a rendszeres szociális segély folyósítását?

Abban az esetben, ha az aktív korú nem foglalkoztatott személy a települési önkormányzat által szervezett foglalkoztatásban vesz részt, kivéve az AM könyvvel történő foglalkoztatást.

34. Az aktív korú nem foglalkoztatott személynek együtt kell-e működni az önkormányzattal az ellátás folyósítása alatt?

Igen. Köteles együttműködni az önkormányzattal, illetve az általa kijelölt szervvel.

35. Ki minősül együttműködést nem vállalónak?

Az az álláskereső, aki

- az illetékes munkaügyi központtal, illetve kirendeltséggel nem működik együtt,
- az önkormányzat által felkínált közcélú munkát, vagy egyéb megfelelő munkahelyet nem fogadja el,
- az önkormányzattal nem működik együtt.

36. Mit jelent az együttműködés?

Az együttműködés azt jelenti, hogy az aktív korú nem foglalkoztatott személy

- a települési önkormányzatnál nyilvántartásba veteti magát, és
- a segélyre való jogosultság feltételeinek felülvizsgálatában együttműködik, továbbá
- a települési önkormányzat, illetőleg a munkaügyi központ által felajánlott és számára megfelelő munkalehetőséget elfogadja, vagy
- a szociális helyzetéhez és mentális állapotához igazodó, a települési önkormányzat rendeletében szabályozott programban részt vesz.

37. A települési önkormányzat rendeletében milyen együttműködési kötelezettséget írhat elő?

A települési önkormányzat rendeletében az aktív korú nem foglalkoztatott személy esetében a rendszeres szociális segély megállapításának, folyósításának feltételeként

- a családsegítő szolgálattal, vagy
- a kijelölt intézménnyel, vagy
- a munkaügyi központ kirendeltségével

való együttműködési kötelezettséget írhat elő, ha rendelkezik a szükséges intézményi feltételekkel, illetve a munkaügyi központtal erre megállapodást kötött.

A települési önkormányzat a rendszeres szociális segélyre való jogosultságot évente felülvizsgálja. Ha a segélyre való jogosultság feltételeinek felülvizsgálata nyomán megállapítást nyer, hogy a feltételek továbbra is fennállnak, az önkormányzat a segélyt tovább folyósítja. Az aktív korú nem foglalkoztatott személy részére a segély akkor folyósítható tovább, ha – az általános jogosultsági feltételek fennállása mellett a települési önkormányzattal, illetőleg az általa kijelölt szervvel együttműködött.

A tájékoztató a vonatkozó jogszabályok és az összes eddigi módosításaik figyelembevételével készült.

VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK

- **1990. évi LXV. törvény** A helyi önkormányzatokról,
- **1991. évi IV. törvény** A foglalkoztatás elősegítéséről és az álláskeresők ellátásáról,
- **1993. évi III. törvény** A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról,
- **1997. évi LXXIV. törvény** Az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről,
- **2005. évi LXXI. törvény** az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvény módosításáról,
- **2005. évi LXXIII. törvény** a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról szóló 2004. évi CXXIII: törvény módosításáról,
- **2005. évi LXXII. törvény** a prémiumévek programról és a különleges foglalkoztatási állományról szóló 2004. évi CXXII. törvény, valamint a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak és a társadalombiztosítás szerveinek állami felügyeletéről szóló 1998. évi XXXIX. törvény módosításáról,
- **68/1996. (V. 15.) Korm. rendelet** A pályakezdő álláskeresők elhelyezkedésének elősegítéséről,
- **6/1996. (VII. 14.) MüM rendelet** A foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerőpiaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról.